

СТОМАТОЛОШКА ТЕХНОЛОГИЈА

Неметали и метали

Е. Мирчев

„Просветно дело“ – Скопје, 1987

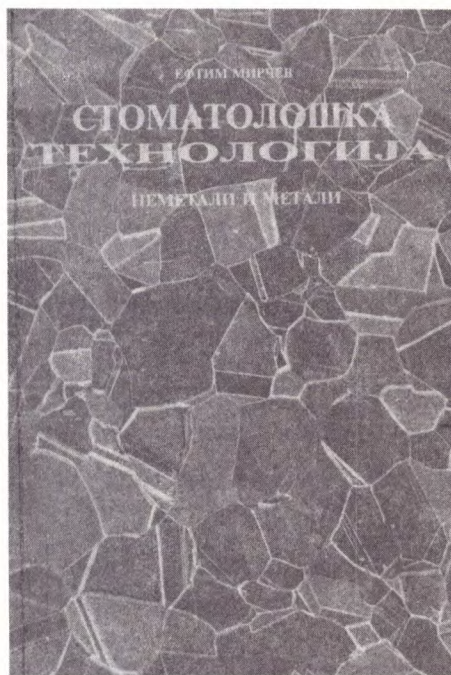
Имам особено задоволство на читателите на МСП да им го претставам учебникот на проф. д-р Ефтим Мирчев, „Стоматолошка технологија. Неметали и метали“, што излезе од печат во јуни 1987 г., во едиција на „Просветно дело“ од Скопје. Учебникот претставува разработен материјал од скриптата „Стоматопротетички материјали“ што студентите по стоматологија, лекарите стоматолози, магистрите и специјалистите по стоматолошка протетика ќе можат да го користат како водич во проучувањето на оваа дисциплина и непреценлив извор на нови, систематизирани научни знаења. Учебникот, како помошно училишно помагало можат да го користат и учениците од медицинските училишта, особено смеровите за стоматолошки сестри и заботехнички лаборанти.

Учебникот се состои од 3 дела.

Во првиот дел, неметални, обработени се помошните стоматолошки материјали – неметалите, што се употребуваат како меѓуфаза при изработката на дефинитивните надоместоци. Обработен е гипсот како материјал, неговите физички и хемиски својства, добивањето, видовите гипсови и нивната подготовка и употреба во стоматолошката протетика. Кон тоа, опишана е и апаратурата за подготовка на гипсот во заботехничката лабораторија.

За масите за вложување, леење и лемење, како помошни материјали во кои се вложуваат восочните модели за изработка на калап, за излевање на дефинитивните метални конструкции, опишано е значењето на секоја нивна компонента, експанзијата и видовите експанзија што ја овозможуваат компензацијата на контракцијата на легуриите и условите што треба да ги исполнува една таква маса.

Понатаму, авторот се осврнува на материјалите за моделирање, како на конфекциските, од пластика и восок, така и на разни стоматолошки восоци за моделирање и добивање модели за предвидените фиксни и мобилни конструкции. Обработени се цинкфосфатните, поликарбоксилатните и други цемента што служат за привремени полнења, за подлоги под разни видови

полнења, цементирање на коронки и мостови.

Меѓу разните видови отпечаточни маси, поделени според состојбата во која се наоѓаат, особено значење и место им е дадено на современите отпечаточни маси – еластичните маси – хидроколоидите (реверзибилни и иреверзибилни) и на еластомерите полусулфиди, силикони и полиетри, како и на нивните својства, состав и начин на работа со нив. Тука авторот ги разработува и материјалните за изолирање, обработка, стружење, дупчење и полирање, нивните состави, видови и примена.

Основните стоматолошки материјали – неметали, од кои се изработуваат дефинитивните протетички конструкции се претставени преку акрилатите. Нагласена е нивната основна примена како основен градивен материјал и во фиксната и во мобилната стоматолошка протетика, но и во другите стоматолошки гранки, како во ортодонцијата, максилофацијалната хирургија и во медицината.

Во првиот дел од учебникот се обработени и минералите, или керамичките маси, составот на фелспатните порцелански маси,

а и алуминиумпорцеланите и нивната употреба. Од важност е да напоменеме, дека авторот за прв пат во учебничарската литература од југословенските јазични подрачја ги опфаќа и минералните маси и металке рамиката, кои треба да имаат усогласен коефициент на ширење, како и легурите за металкерамичките конструкции.

Вториот дел од учебникот на проф. Мирчев е посветен на металите и легурите, односно металургијата. Тука се запознаваме со внатрешната градба на металите, нивната кристална структура и металографија. Изнесени се физичките, хемиските и технолошките својства на металите и елементите што се користат како компоненти на денталните легури, благородни и неблагородни. Поголема важност им е дадена на легурите, со особен акцент на градбата, физичките, а особено механичките својства.

Авторот се осврнува и на последиците од неправилната механичка и термичка обработка, како, расипување на легурата преку нарушување на нејзината внатрешна структура.

Денталните легури за протетичка примена се поделени во легури за фиксно-протетички и мобилно-протетички конструкции. Потоа, авторот се осврнува на златните, сребрено-паладиумските легури, кобалт,

хром, молибденските легури, давајќи за сите информации за составот и упатства за примена, начин на топењето, хомогенизација и облагородување. Во истиот дел, прикажани се разни избори на топлина и современи апарати за топење – ротакс центрифуги и вакум компресиони апарати, кои што, покрај другите елементи, треба да овозможат добивање квалитетна и прецизна одливка, без порозност на оксиди. Во продолжение, опишани се и средствата за дезоксидација.

Во третиот дел на учебникот исцрпно се обработени материјалите за времено и дефицитивно полнење на квалитети: цементите, амалгамите и композитите. Тоа всушност претставува и проширување и дополнување на материјалот претходно обработен во скриптата. Така, учебникот на проф. Мирчев ќе им помогне на студентите по стоматологија да ги надополнат знаењата во подготовката на испитите по детска и превентивна стоматологија и дентална патологија и терапија.

И на крај, да заклучам, учебникот на проф. Мирчев претставува една комплетна тематска целина, богато илустрирана, стручно и научно обработена.

проф. д-р Марко Филијански